

Primátor o úskalích komunální politiky, zákazech i věrnosti k principům

Primátor Jihlavy Rudolf Chloupek (ČSSD) hovoří o tlacích na politiky, o jiných plánech a jiné realizaci, o stranických principech, i o možnostech politiků v otázkách náboženství, reklamy i zásahu do podnikání.

■ Lubomír Maštera

V našem listopadovém rozhovoru jste uvedl, že se obáváte zesílení snah těch, kteří se budou chtít zviditelnit, a že bude obtížné hledat společný názor na problémy města. Potvrdila se tato slova?

Hovořil jsem především o jedné zastupitelstve. Protože je veřejné, a navíc v přímém přenosu, někteří zastupitelé se prezentují dlouhými výstupy, které slouží pouze k jejich zviditelnění a nepřispívají k nalézání řešení problému. Naštěstí jsou to ojedinělé výjevy, které však budou asi před volbami sílit.

Voliči zvolí svého politika a očekávají, že bude hájit jejich zájmy. Na politika ihned po zvolení zamíří podnikatelské loby, či jiná zájmová sdružení, a snaží se vymoci si výhody, které už nejsou v zájmu většiny voličů. (Např. výrobce do svých výrobků zabudovává tzv. kazítka - v rozporu s obecným zájmem). Jak má politik reagovat?

Předně s tím má politik počítat a neslibovat něco, o čem si není jistý, že to může splnit. Měl by ale vědět, že rozhodovat nebude jen on, zpravidla to bude koalice, nebo v případě zastupitelstva různorodá směs stran a hnutí. Pak stačí jeden nebo dva nesouhlasné názory, a když připojíme emoce, přijdou útoky, které je potřeba tlumit.

Aby politik zůstal důvěryhodným, měl by se držet svého programu, a taky by měl umět vyhodnotit, zda ho plní. A když ne, co bylo příčinou.

Můžete to demonstrovat ve vašem případě konkrétně?

Tak například Horácký zimní stadion (HZS). Můj původní názor byl, že ho máme postavit na zelené louce. To se však brzy ukázalo jako neprůchodné. Pak jsem přistoupil na názor výstavby v místě. Realita ukázala, že i toto řešení není reálné, ať už proto, že náklady by byly možná větší než u nové stavby, a problémy s organizací stavby, ale zejména by to znamenalo přerušení sportování na HZS (což se netýká jen samotného „A“ týmu Dukly, ale i všech dětských a mládežnických oddílů, i sportující veřejnosti). Zbývá tedy oprava stávajícího stadionu po etapách. Stav konstrukce znamená, že musíme nejprve začít s opravou střechy. To znamená, že se ještě několik let bude hrát ve starém HZS.

To je jen ukázka hledání shody, s cílem zachovat v Jihlavě vrcholový hokej, a také využívané sportoviště. Tím nijak nevylučuji, že v budoucnosti může dojít ke stavbě nové haly.

PRIMÁTOR JIHLAVY Rudolf Chloupek.

Foto: Lubomír Maštera

Představme si, že jste senátor nebo poslanec, a schvaluje či vytváříte zákony. Jak je to se slibem a realitou v těchto patrech politiky?

Senátor do značné míry může vystupovat sám za sebe. Je to otázka jeho svědomí.

Pokud se týká poslanců, tak bohužel dochází obvykle ke stranickému hlasování. To se mi nelíbí, a je to také důvodem, proč jsem o tento post významněji neusiloval. Preferuji zdravý rozum, rovnou páteř, a zde to asi vždy nejde splnit.

Jistě by měl úzké skupinové zájmy odmítnout a hledět na zájem obecný, ale někdy jde o tak odborné věci, že se bez rady neobejdete.

Zkusme zase být konkrétní. Výrobci mají zájem, aby jejich produkt vydržel nějakou dobu, pak se rozbil, a uživatel si koupil nový výrobek. Většina lidí ale požaduje, aby výrobek vydržel do nejdelší doby. Má a může politik do zákona zapracovat, aby bránil podnikatelům takto postupovat?

Bylo by laciné na takový názor kývnout. Jistě - souhlasím, aby výrobek vydržel. Už například z hlediska odpadového hospodářství. Na druhé straně - pobíhal byste dnes s telefonem s anténkou a velikosti „pádlá“, jaké si my dva pamatujeme? Asi ne.

Stejně je to s pračkou - pere i po deseti letech, ale má velkou spotřebu energie a vody a prášku.

Pokud nový výrobek přináší další hodnoty, nechť se obměňuje častěji. Pokud ale kvůli drobné závadě musíme koupit novou věc, když ta stará by mohla ještě klidně sloužit (třeba i po opravě), tak je to neehospodárné a jsme výrobcem vydírání.

A teď jak tohle všechno zapracovat do zákona? Jde o to, aby to mělo efekt. Neuděláme takovým zákonem víc škody jak užítku?

Jak se, jako straník, vyrovnáváte s chybami vedení strany? Nastal u vás okamžik, kdy jste si říkal - Končím, to nemá cenu?

To není jednoduchá otázka. Základní principy solidarity, lidských práv a jejich dodržování atd., na kterých vznikla soc. demokracie, platí pořád. Druhá věc je jejich realizace. Každý dělá chyby, ne každý principy ctí. Nerozumím lídrům ČSSD, kteří po skončení ve straně založí další stranu, která jde principiálně jiným směrem než sociální demokracie. Byla tedy pro ně strana oním výtahem k moci?

Jistě lídři udělali i strategické chyby a ztratili důvěru voličů. Možná se časem ukáže, že to zase až tak strategické chyby nebyly. Některé chyby jsou jasné, neodpovídají reálné situaci. S tím se vyrovnávám jen těžko.

O Sobotkovi se ví delší dobu, že nebyl tím požadovaným lídrem. Ale způsob řešení pomocí „přemetů“ před volbami vedl k volebnímu výsledku.

A nastala u vás chvíle, kdy jste zvažoval, zda zůstat, nebo odejít?

Nemyslím si, že bych někdy toužil po špičkových politických nebo stranických funkcích. Funkce náměstka či primátora je pozicí, kdy můžete pro Jihlavu udělat nejvíc. Máte program, a ten se snažíte splnit bez ohledu na to, co se děje ve vrcholné politice.

A pokud chcete něco prosadit, potřebujete v zastupitelstvu dostateč-

nou sílu. Tu vám dá úspěšná politická strana, nebo hnutí. To je hlavní důvod, proč nezahazujete stranický průkaz, když s vedením nesouhlasíte.

Větší města vždy více či méně kopírují celostátní situaci, a tak na politiku dopadají chyby vedení bez ohledu na to, zda něco udělali špatně.

Ve funkci primátora krajského města máte kontakty s politiky ze špiček. Jisté studie prokazují, že v silových strukturách společnosti se vyskytují častěji částeční psychopati s touhou po moci (tzv. deprivant), než je tomu v běžné populaci. V politice tomu nebude jinak. Jak s takovými lidmi jednat?

Na setkání primátorů a starostů potkáte politiky různé politické orientace. Ukazuje se však, že řešíme stejné problémy, trápí nás podobné věci, a je jedno, z které strany jste. Jistě by souhlasný pohled na věc skončil, pokud bychom se dostali k ryze politickým pohledům.

Zastupitelé skládají slib, že se budou řídit nejlepším vědomím a svědomím ve prospěch města. Podívejte se do zastupitelstva Jihlavy.

Ve společnosti se ztrácí schopnost dohodnout se. Pokud se chci dohodnout, musím někdy ustoupit, nebo uznat argumenty toho druhého. Pokud tomu tak není, pak to připomíná pivní debatu, kdy každý mele to své a nikdo nikoho neposlouchá.

Listina základních práv a svobod, promítnutá do ústavy, zaručuje svobodu náboženského vyznání. Co když jde o náboženství militantní, jehož výklad je nejednoznačný? Lze ho zakázat?

No to je zajímavá otázka. Doporučoval bych všem bojovníkům proti islámu, aby si přečetli knihu Ranhojič (popisuje, jak v raném středověku vypadala medicína v arabském světě, ve srovnání s evropskou). Náboženství a priori asi militantní není, ale bohužel slouží určitým skupinám lidí k násilnému prosazování názorů, získání moci, území atd. - stačí prolistovat dějiny.

Myslím si, že náboženství nelze nikomu a nikde vnucovat. Pokud někam přijedu, tak ctím náboženské zvyky dané země. Muslimové u nás nemožou chtít, abychom se řídili jejich zvyklostmi.

Také není možné, aby se celý svět sestěhoval do Evropy. Je načase, aby se lidé naučili žít tam, kde jsou, a nemám nic proti tomu jim v tomto pomáhat.

Dále rozlišujeme náboženství jako takové, a chování jeho vůdců. To platí i u nás. Jsem přesvědčen, že otázky církevních restitucí nejsou úplně „košer“. Náboženští vůdci se vymohli větší náhrady, než jim příslušely, a navíc zákon měl mít „čáru“, ze které by bylo jasno, co a za co je církev obdržela. Pak by se nemohly objevit stovky nebo tisíce dalších žalob a požadavků na vydání. To považuji za nenasytnost.

(Pokračování na str. 8)